Valiokunnan lausunto TaVL 24/2026 vp─ U 33/2026 vp

Talousvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.) (U 33/2026 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- lainsäädäntöneuvos Juha Jokinen, oikeusministeriö
- johtava asiantuntija Lauri Luukkonen, Verohallinto
- lakimies Mika Paasikallio, Patentti- ja rekisterihallitus
- johtava asiantuntija Hannu Ylänen, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- johtava asiantuntija Ville Kajala, Keskuskauppakamari
- kansainvälisten asioiden päällikkö Pekka Ristelä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- asiantuntija Antti Turunen, Suomen Yrittäjät ry
- professori Seppo Villa

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Finanssiala ry
- Finnwatch ry
- Suomen startup-yhteisö ry

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio antoi 18.3.2026 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.) (COM (2026) 321 final).

Valmis
5.0

Komission ehdotuksen tavoitteena on luoda jäsenvaltioiden lainsäädäntöön uusi EU-tasoisesti säädetty yhtiömuoto, jonka käyttäminen olisi yrityksille vapaaehtoista ja joka olisi rinnakkainen kansallisille yhtiömuodoille. Ehdotuksella luodaan edellytyksiä siihen, että yritystoiminnan aloittaminen, rahoituksen hakeminen ja saaminen sekä jäsenvaltioiden rajat ylittävä liiketoiminta olisi sujuvaa alkuvaiheessa oleville yrityksille. Tämä kannustaisi yrityksiä aloittamaan ja kasvattamaan liiketoimintaansa EU-alueella.

Komission ehdotuksen mukaan kokonaisuus sisältäisi myös mm. maksukyvyttömyys-, vero- ja työoikeuteen liittyvää sääntelyä.

Valtioneuvoston kanta

Aiempia keskeisimpiä olemassa olevia kantoja

Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely (E 58/2023 vp). Osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista toimien tavoitteena tulisi olla nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten toimintaympäristö (E 7/2025 vp). Suomi pitää tärkeänä konkreettisia toimia sisämarkkinoiden vahvistamiseksi erityisesti palveluiden, tavaroiden ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden osalta ja korostaa kasvun hakemista mm. digitalisaatiosta (E 8/2025 vp). Suomi katsoo, että ensisijaisena tavoitteena tulee olla EU:n sisämarkkinoiden vahvistaminen ja suotuisamman innovaatio-, liiketoiminta- ja sääntely-ympäristön luominen startup- ja scaleup -yrityksille (E 57/2025 vp).

Edellä mainittuja valtioneuvoston kantoja täydennetään seuraavasti:

Yhtiöoikeus

Valtioneuvosto tukee yleisellä tasolla asetusehdotuksen tavoitteita ja pyrkii lopputulokseen, jossa keskeiset uuteen yhtiömuotoon liittyvät kohdat on ratkaistu yhtiöoikeudellisesti toimivalla ja turvaavalla tavalla. Valtioneuvosto pitää tärkeänä toimia, jolla vähennetään yhtiöiden perustamiseen ja toimintaan liittyvää hallinnollista taakkaa, mikä saattaa pitkällä aikavälillä välillisesti myös vahvistaa EU:n kilpailukykyä.

Valtioneuvosto kannattaa lähtökohtaisesti asetusehdotuksen yleisluonteista soveltamisalaa siten, että erilaiset olemassa olevat ja uudet pk-yritykset voisivat vapaaehtoisesti valita uuden yhtiömuodon. Valtioneuvosto katsoo yleisesti, ettei asetuksessa tulisi olla tiukkoja soveltamisalan tai yrityksen määritelmän rajauksia. Valtioneuvosto hyväksyy, että asetusehdotuksessa monet keskeiset asiakysymykset on jätetty kansallisen sääntelyn varaan, esimerkiksi EU-osakeyhtiön johdon jäsenten vahingonkorvausvastuun tai kirjanpitolainsäädännön osalta. Valtioneuvosto pitää tärkeänä riittävää vähemmistöosakkeenomistajien ja velkojien suojan varmistamista. Valtioneuvosto pyrkii ensisijaisesti siihen, että asetusehdotuksen ongelmallisia kohtia suhteessa kasvuyhtiöiden tarpeiden mukaisiin tehokkaisiin ja joustaviin yhtiöoikeudellisiin säännöksiin ja käytäntöihin vähennetään jatkoneuvotteluiden aikana, esimerkiksi tarpeettomaksi arvioidun yhtiökokouksen päätösvaltaisuuden edellytyksenä olevan osallistumisvaatimuksen (engl. quorum) osalta. Lisäksi

valtioneuvosto pyrkii selvittämään jatkoneuvotteluiden aikana EU-keskuskäyttöliittymän käytännön toimeenpanoon liittyviä epäselviä kysymyksiä.

Valtioneuvosto kannattaa sitä, että rajat ylittävän perustamisen ja toimimisen mahdollistamiseksi täysin sähköisiä ilmoitustapoja ja valinnaisia mallikaavakkeita voitaisiin käyttää kustannustehokkaasti, nopeasti ja laaja-alaisesti. Luotettavia, sähköisiä, helppokäyttöisiä ja mahdollisimman yhdenmukaisia palveluita tulisi kehittää edelleen. Mahdollisuuksien mukaan tulisi pyrkiä välttämään nykyisestä poikkeavia kaupparekisterimerkintöjä.

Valtioneuvosto pitää sääntelyn toimivuuden kannalta lähtökohtaisesti perusteltuna sitä, että asetuksella luodaan ilmoitusten käsittelymaksujen määräytymistä ja käsittelyaikaa koskeva yhteinen EU:n laajuinen kehikko. Valtioneuvosto suhtautuu avoimesti komission tavoitteeseen yhdenmukaisesta enimmäismaksusta ja enimmäiskäsittelyajasta huomioiden yritysten näkökulmasta tehokas järjestelmä. Enimmäiskäsittelymaksu ja -aika tulee kuitenkin asettaa siten, että niillä riittävissä määrin turvataan rekisteriviranomaisen rahoitus samoin kuin asetuksen vaatimukset täyttävän ilmoitusten käsittelyn edellyttämä aika.

Rahoitusrakenteen osalta valtioneuvosto kannattaa nimellisarvottoman pääomajärjestelmän sallimista, jossa osakkeen ja osakepääoman välinen kiinteä yhteys on purettu. Tämä helpottaa yhtiöiden oman pääoman hallintaa. Valtioneuvosto tukee myös sitä, että vähimmäisosakepääomavaatimusta ei aseteta, sillä sen arvioidaan nostavan perustamisen kustannuksia.

Valtioneuvosto kannattaa osakkeisiin perustuvaa yhtiömuotoa sekä osakkeiden vaihdannan lähtökohtaisen vapaasti sallivaa sääntelyä. Oikeusriitojen välttämiseksi voitaisiin lunastusehtoisten osakkeiden lisäksi harkita sitä, että vähintäänkin yhtiöjärjestyksessä voitaisiin määrätä tietyistä muistakin vaihdannanrajoituksista.

Rahoituksen saatavuuden varmistamiseksi valtioneuvosto kannattaa joustavien oman ja vieraan pääoman ehtoisten rahoitusmahdollisuuksien sallimista. Valtioneuvosto pyrkii neuvotteluissa siihen, että sääntely olisi mahdollisimman tasaista keskenään samankaltaisille EU- ja kansallisille yhtiömuodoille.

Muiden oikeudenalojen yhdistäminen yhtiöoikeudelliseen ehdotukseen

Valtioneuvosto kiinnittää lisäksi erityistä huomiota siihen, että ehdotukseen on yhdistetty mm. maksukyvyttömyys-, vero- ja työlainsäädäntöön liittyviä asioita. Valtioneuvosto katsoo, että yhtiöoikeuden ja muiden mainittujen oikeudenalojen yhdistämiseen voi liittyä merkittäviä ongelmia, muun muassa ehdotuksen oikeusperustaan liittyen.

Valtioneuvosto voi tukea työlainsäädäntöön liittyvää 12 artiklaa komission ehdotuksen mukaisesti mutta suhtautuu varauksellisesti työlainsäädännön laajempaan mukaan ottamiseen.

Valtioneuvosto suhtautuu erittäin varauksellisesti innovatiivisille start-up-yrityksille ehdotettuun maksukyvyttömyysmenettelyyn. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotettu menettely herättää vakavia huolia velkojien oikeusturvan ja talousrikollisuuden selvittämisen kannalta ja

valtioneuvoston ensisijaisena neuvottelutavoitteena on, ettei sitä tässä vaiheessa sisällytettäisi asetukseen vaan se palautettaisiin uudelleenvalmisteluun. Jos valtioneuvoston ensisijaista neuvottelutavoitetta ei ole mahdollista saavuttaa, valtioneuvoston toissijaisena neuvottelutavoitteena on ehdotetun menettelyn uudelleenlaatiminen siten, että velkojien asemaa merkittävästi vahvistetaan, velallisen määräysvallasta menettelyn aikana luovutaan, pesänhoitajan määrääminen ja vastuu menettelyn toteuttamiseen liittyvistä tehtävistä varmistetaan ja sähköisestä huutokauppajärjestelmästä luovutaan. Menettelyn tulisi toisin sanoen täyttää toimivalle likvidaatiomenettelylle asetettavat vähimmäisvaatimukset eikä sen käyttöönotto saisi johtaa kansallisten tuomioistuin-, maksukyvyttömyys- ja rahoitusjärjestelmien vaarantumiseen.

Komission tavoite kustannustehokkaasta ja nopeasta maksukyvyttömyysmenettelystä innovatiivisille startup-yrityksille on valtioneuvoston mielestä kannatettava. Valtioneuvosto kuitenkin huomauttaa, ettei ehdotetun menettelyn yksityiskohtia ole suunniteltu innovatiivisille startup-yrityksille. Valtioneuvosto katsoo, että innovatiivisille startup-yrityksille tarkoitetun maksukyvyttömyysmenettelyn tulisi ottaa huomioon niiden erityispiirteet sekä turvata koti- ja ulkomaisten velkojien oikeudet asianmukaisesti ja tehokkaasti, jottei näiden yritysten rahoituksensaanti vaarannu. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan asetuksessa tulisi ottaa ehdotettua paremmin huomioon tuomioistuimen rooli ja tuomioistuimille asetettavien tehtävien rajat kansallisissa järjestelmissä. Asetuksen ei tulisi johtaa maksukyvyttömyysmenettelyihin liittyvien tehtävien siirtymiseen pesänhoitajilta, selvittäjiltä tai ulosottoviranomaisilta tuomioistuimille eikä sen muutenkaan tulisi heikentää kansallisen maksukyvyttömyysjärjestelmän tehokkuutta, toimivuutta tai talousrikollisuuden selvittämistä. Lisäksi valtioneuvosto toteaa, että maksukyvyttömyysmenettelyjen harmonisointia tulisi valmistella perusteellisesti yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja sen tulisi perustua parhaisiin käytänteisiin, edistää maksukyvyttömyysmenettelyiden tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä koko EU:ssa ja tukea kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta rahoitusta hankkivia yrityksiä.

Valtioneuvosto pitää olennaisena asetusehdotuksen 10 lukuun liittyvänä puutteena myös sitä, että luvun soveltamisalan kannalta keskeinen innovatiivisten startup-yritysten määritelmä perustuisi komission suositukseen. Jos valtioneuvoston ensisijainen neuvottelutavoite asetusehdotuksen 10 luvun poistamisesta ei toteudu, valtioneuvosto pitää välttämättömänä, että asetusehdotuksen 10 luvun soveltamisalan määrittelemiseksi tarvittavat säännökset sisällytetään komission suosituksen sijasta asetukseen ja muotoillaan riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että asetusehdotuksen mukaisiin verorekisteröinteihin, kuten arvonlisäverorekisteröintiin, liittyviä yksityiskohtia selvitetään jatkoneuvotteluiden aikana tarkemmin. Ehdotetun sääntelyn yhdenmukaisuus arvonlisäverodirektiivin sääntelyn kanssa tulisi myös muutoin varmistaa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että neuvotteluissa kiinnitetään riittävää huomiota siihen, että sääntely mahdollistaa EU-osakeyhtiöihin liittyvien väärinkäytösten tehokkaan ehkäisemisen ja niihin puuttumisen yhtiön elinkaaren eri vaiheissa ottaen huomioon, että tällaisen yhtiön toimintaa voidaan harjoittaa useassa jäsenvaltiossa. Valtioneuvosto pitää lisäksi tärkeänä, että jäsenvaltioille jää riittävä mahdollisuus edellyttää lisäselvityksiä sekä tarvittaessa lykätä tai keskeyttää rekisteröintimenettely tilanteissa, joissa on painavat syyt epäillä väärinkäytöstä tai

muuta sisäisen turvallisuuden kannalta merkityksellistä riskiä. Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä, että sääntely mahdollistaa viranomaisten tosiasiallista omistusta ja määräysvaltaa koskevien tietojen riittävän luotettavan varmentamisen sekä tehokkaan viranomaisyhteistyön rajat ylittävissä tilanteissa.

Täytäntöönpanoaika

Valtioneuvosto katsoo, että asetusehdotuksen täytäntöönpanoon tulisi varata riittävä aika.

Oikeusperusta

Valtioneuvoston alustavan arvion mukaan SEUT 114 artikla on pääosin asianmukainen oikeusperusta ehdotukselle.

Valtioneuvosto toteaa, että asetusehdotuksen 79 artikla sisältää ehdotukset luonnollisten henkilöiden tietyn tulon verotusajankohdan sekä verotettavan tulon laskennan harmonisoimiseksi. Valtioneuvosto katsoo, että molemmissa olisi kyse keskeisistä osista verosta säätämisen kokonaisuudessa. Näin ollen valtioneuvosto katsoo, että ehdotetussa 79 artiklassa olisi kyse verotusta koskevasta sääntelystä, jolloin SEUT 114 artiklaan perustuva oikeusperusta ei olisi riittävä. Verotuksen osalta tavanomainen oikeusperusta olisi artikla 115, jossa edellytetään neuvostossa jäsenvaltioiden yksimielistä päätöksentekoa.

Valtioneuvosto selvittää jatkokäsittelyn aikana oikeusperustaan liittyviä kysymyksiä ja täsmentää kantaansa tältä osin tarvittaessa U-jatkokirjeellä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

Komissio antoi 18.3.2026 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc. -yhtiö). Uusi yhtiömuoto olisi EU:n jäsenmaiden yritysten vapaaehtoisesti valittavissa, ja se perustuisi yksinkertaiseen ja joustavaan sääntelyyn sekä digitaalista kehitystä laajasti hyödyntäviin sähköisiin toimintamahdollisuuksiin. Ehdotuksen soveltamisala kattaa kaikki yritykset, mutta sen tarkoituksena on helpottaa erityisesti alku- ja kasvuvaiheessa olevien pienten ja keskisuurten yritysten (startup and scaleup -yritykset) rajat ylittävää toimintaa.

EU Inc. -yhtiön voisi perustaa mihin tahansa jäsenmaahan, ja sen toimintaan sovellettaisiin asetuksen mukaisia yhtiöoikeudellisia säännöksiä. Niiltä osin kuin asiaa ei säännellä asetuksessa eikä asetuksen mukaisesti laaditussa yhtiöjärjestyksessä, sovellettavaksi tulisi yhtiön rekisteröintimaan lainsäädäntö. Yhtiöoikeudellisten säännösten lisäksi asetusehdotukseen sisältyy myös joitakin verolainsäädäntöön ja työntekijän oikeuksiin liittyviä säännöksiä.

Komission ehdotusten taustalla ovat vuonna 2024 julkaistuissa Mario Draghin ja Enrico Lettan raporteissa esitetyt näkemykset, joiden mukaan jäsenvaltioiden kansallisten yhtiöoikeudellisten

sääntelyjärjestelmien hajanaisuus, monimutkaisuus ja sirpalemaisuus haittaavat EU:n sisämarkkinoiden sujuvaa toimintaa, ja ne ovat yksi syy EU:n heikompaan talouskehitykseen ja kilpailukykyyn erityisesti Yhdysvaltoihin ja Kiinaan verrattuna. Ajatus ei ole sinänsä uusi, koska EU:n tasolla on aiemmin säädetty eurooppayhtiöstä, joka toimii julkisen osakeyhtiön tavoin ja on suunniteltu erityisesti monikansallisten suuryritysten tarpeisiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tällä hetkellä Suomessa on rekisteröitynä vain yksi eurooppayhtiö Bayer Nordic SE. Nyt ehdotettu EU inc. -yhtiömuoto on puolestaan suunnattu alku- ja kasvuvaiheen pk-yrityksille, ja ehdotus täydentää näin EU-tason yhtiömuotoja koskevaa sääntelyä.

Komissio on aiemmin esitellyt ajatusta uudesta EU inc. -yhtiöstä sisämarkkinastrategiassaan sekä kilpailukykykompassia, säästö- ja investointiunionia ja startup- ja scaleup-strategiaa koskevissa tiedonannoissaan. Myös Euroopan parlamentti on tehnyt asiasta aloitteen. Eurooppa-neuvosto on päätelmissään syksyllä 2025 ja keväällä 2026 kehottanut komissiota ehdottamaan viipymättä valinnaista 28. yhtiölainsäädäntöä sekä kiirehtinyt ehdotuksen käsittelyä niin, että neuvottelutulos olisi valmiina vuoden 2026 loppuun mennessä. Tämän mukaisesti komission tavoitteena on saada ehdotus käsiteltyä syksyn 2026 aikana.

Talousvaliokunta pitää ehdotuksen yleisiä tavoitteita kannatettavina ja kiinnittää huomiota oman tehtäväalansa näkökulmasta erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

Keskeisten ehdotusten arviointia

EU Inc. -yhtiön rekisteröinti ja valvonta

Ehdotus mahdollistaisi EU Inc. -yhtiöiden osalta yhtiöihin yleensä sovellettavaa rekisteröintimenettelyä nopeamman ja yksinkertaisemman rekisteröinnin tätä varten perustettavan EU:n keskuskäyttöliittymän kautta. Asetusehdotuksen mukaan yhtiö tulee rekisteröidä 48 tunnin määräajassa, ja yhtiölle rekisteröinnistä aiheutuva kustannus voi olla enintään sata euroa. Rekisteröinnin yhteydessä yhtiötä koskevat tiedot siirrettäisiin yritysrekisteristä veroviranomaiselle, sosiaaliturvaviranomaiselle ja tosiasiallisten edunsaajien rekisteriin sisämarkkinoiden toimintaan sovellettavan ”vain kerran -periaatteen” mukaisesti.

Talousvaliokunta pitää ehdotuksen digitalisaatiota edistäviä tavoitteita ja toimia sinänsä kannatettavina ja rajat ylittävää toimintaa helpottavina. Valiokunta viittaa saamiinsa asiantuntijalausuntoihin ja toteaa, että nopea ja pitkälle digitalisoitu menettely voi kuitenkin käytännössä kaventaa toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuuksia arvioida väärinkäytösriskejä ennen rekisteröintiä. Nopeutettu rekisteröintimenettely voi rajoittaa esimerkiksi viranomaisten mahdollisuuksia tehdä ennen rekisteröintiä riittäviä tarkastuksia tilanteissa, joihin liittyy bulvaanijärjestelyjä, pakoteriskejä, rahanpesuriskejä tai muita talousrikollisuuteen liittyviä väärinkäytösriskejä. Tämä tarkoittaa, että ennakolliseen valvontaan verrattuna kustannuksiltaan selkeästi kalliimman jälkikäteisen valvonnan merkitys korostuu.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotuksen toteuttaminen esitetyssä muodossa edellyttäisi Patentti- ja rekisterihallituksessa ja Verohallinnossa laajoja ja kustannuksiltaan usean miljoonan euron järjestelmämuutoksia. Talousvaliokunta toteaa asiantuntijalausuntojen tavoin,

että jos ehdotettua uutta yhtiömuotoa ei oteta laajasti käyttöön, investoinneista saatava hyöty suhteessa kustannuksiin jää pieneksi.

EU Inc. -yhtiön rahoitus

Asetusehdotuksen mukaan EU Inc. -yhtiön osakkeet olisivat lähtökohtaisesti nimellisarvottomia, jolloin osake ei edusta murto-osaa yhtiön pääomasta. Lisäksi yhtiö voidaan myös perustaa ilman vähimmäispääomaa ja muita lakisääteisiä rahastoja. Talousvaliokunta kannattaa valtioneuvoston ja useiden asiantuntijalausuntojen tavoin ehdotettua nimellisarvotonta pääomajärjestelmää, vähimmäisosakepääomavaatimuksen asettamatta jättämistä sekä joustavien oman ja vieraan pääoman ehtoisten rahoitusmahdollisuuksien sallimista. Ehdotettu pääomajärjestelmä on omiaan helpottamaan EU Inc. -yhtiöiden markkinaehtoista pääomien hankintaa.

Työntekijöiden osakeoptiot ja niiden verotus

Asetusehdotuksen 78 artiklan mukaan EU inc. -yhtiössä olisi mahdollisuus luoda työntekijöiden osakeomistuksia koskevia ohjelmia osaavan työvoiman houkuttelemiseksi. Näiden työsuhdeoptioiden perusteella kertyvää tuloa verotettaisiin kansallisen lainsäädännön mukaisesti vasta silloin, kun optio-oikeutta käyttämällä hankitut osakkeet luovutetaan. Lisäksi asetusehdotuksessa edellytetään, että asetuksessa tarkoitettujen työsuhdeoptioiden verotus on vähintään yhtä edullisessa asemassa kuin vastaavat muut kansallisen lainsäädännön mukaiset työsuhdeoptiojärjestelyt tai niihin rinnastettavat välineet.

Ehdotetut työntekijöiden osakeoptioiden verotusta koskevat säännökset merkitsevät luonnollisten henkilöiden tietyn tulon verotusajankohdan sekä verotettavan tulon laskennan harmonisointia. Valtioneuvoston kirjelmässä todetaan, että luonnollisten henkilöiden tuloverotus kuuluu jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan. Lisäksi ehdotus merkitsisi asetusehdotuksessa tarkoitettujen optioiden osalta muutosta Suomen nykyiseen työsuhdeoptioiden verotusjärjestelmään. Talousvaliokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja toteaa, että jatkoneuvotteluissa on tärkeää huolehtia siitä, että asetukselle ehdotettu oikeusperusta on riittävä niin, että se mahdollistaa myös työntekijöiden osakeoptioita ja niiden verotusta koskevat ehdotukset.

Ehdotukseen liittyviä kehittämistarpeita

Vaikka asetusehdotuksen tavoitteita on pidettävä kannatettavina, se sisältää myös joitain ehdotuksia, jotka todennäköisesti vähentävät EU Inc. -yhtiömuodon houkuttelevuutta yritysten ja sijoittajien näkökulmasta. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota ehdotuksiin, jotka koskevat yhtiökokouksen päätösvaltaisuutta, vähemmistöosakkeenomistajien suojaa sekä EU Inc.-yhtiöille ehdotettua kevennettyä maksukyvyttömyysmenettelyä.

Yhtiökokouksen päätösvaltaisuutta koskeva määräenemmistövaatimus. Asetusehdotuksen 49 artiklan 1 kohdan mukaan osakkeenomistajien päätösvaltaisuuden edellytyksenä on, että yhtiökokouksessa läsnä tai edustettuina ovat osakkeet, joilla on yksinkertainen enemmistö kaikista äänioikeutetuista osakkeista, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Yhtiöjärjestyksen muutokset on hyväksyttävä vähintään kahden kolmasosan määräenemmistöllä annetuista äänistä.

Talousvaliokunta toteaa valtioneuvoston ja asiantuntijalausuntojen tavoin, että tällainen sääntely poikkeaa monissa jäsenvaltioissa vakiintuneista käytännöistä ja voi käytännössä mahdollistaa päätöksenteon estämisen, jos osa osakkeenomistajista jättäytyy pois kokouksista. Tämä puolestaan heikentäisi yhtiöiden toimintakykyä muun muassa kasvuyrityksissä, joissa nopea ja joustava päätöksenteko on välttämätöntä. Jatkoneuvotteluissa Suomen tulisi pyrkiä vaikuttamaan siihen, että yhtiökokouksen päätösvaltaisuutta koskevia määräenemmistövaatimuksia helpotetaan, jotta yrityksen toiminta ei vaikeudu.

Kevennetty maksukyvyttömyysmenettely. Jäsenvaltioiden väliset erot maksukyvyttömyysmenettelyissä ovat monessa yhteydessä nousseet esiin merkittävänä esteenä jäsenvaltioiden rajat ylittäville sijoituksille. Tästä näkökulmasta arvioituna komission tavoite yhtenäistää ja yksinkertaistaa EU Inc. -yhtiöitä koskevaa maksukyvyttömyysmenettelyä on perusteltu. Ehdotuksen mukainen kevennetty maksukyvyttömyysmenettely kuitenkin poikkeaa keskeisiltä osin vakiintuneista maksukyvyttömyysjärjestelmistä erityisesti velkojansuojan ja valvonnan osalta. Tämä lisää oikeudellista epävarmuutta sekä heikentää velkojien luottamusta. Talousvaliokunta toteaa, että muihin yhtiömuotoihin verrattuna heikompi velkojiensuoja voi vaikeuttaa yritysten rahoituksen saatavuutta, mikä ei palvele ehdotuksen tavoitteiden toteutumista. Tämän takia ehdotusta tulee vielä tarkentaa.

Vähemmistöosakkeenomistajien suoja. Yhtiölainsäädäntöön sisältyvillä vähemmistöosakkeenomistajien suojaa koskevilla säännöksillä pyritään estämään enemmistövallan väärinkäyttö ja turvaamaan vähemmistöosakkaiden asema osakeyhtiössä. Talousvaliokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa kiinnitetään huomiota siihen, että EU Inc. -yhtiötä koskevassa ehdotuksessa vähemmistöosakkaiden suojaa koskeva sääntely on huomattavasti vähäisempää ja ohuempaa kuin esimerkiksi Suomen osakeyhtiölaissa.

Vähemmistöosakkeenomistajien suojaa on pyritty Suomen osakeyhtiölaissa vahvistamaan esimerkiksi lain 1 luvun 7 §:n mukaisella yhdenvertaisuutta koskevalla vaatimuksella, jonka mukaan yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja tai hallintoneuvosto ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan osakkeenomistajalle tai muulle taholle epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella. Talousvaliokunta toteaa, että osakeyhtiölain säännöksiä vastaavien vähemmistöosakkeenomistajien ja velkojien suojaa vahvistavien elementtien sisällyttäminen lainsäädäntöön todennäköisesti lisäisi EU Inc. -yhtiömuodon houkuttelevuutta. Lisäksi tämäntyyppiset säännökset voisivat edesauttaa mahdollisuutta helpottaa edellä kuvattuja yhtiökokouksen päätösvaltaisuutta koskevia vaatimuksia.

Työntekijöiden osallistumisoikeudet. Asetusehdotuksen 12 artiklan mukaan tyhjästä perustettuun EU Inc. -yhtiöön tai kotimaisella yhtiömuodon muutoksella, sulautumisella tai jakautumisella perustettuun EU Inc. -yhtiöön sovelletaan sen jäsenvaltion henkilöstön osallistumista koskevia sääntöjä, jossa sillä on sääntömääräinen kotipaikka. Lisäksi 4 artiklan mukaan asioihin, joita asetus ei kata, sovelletaan kansallista lainsäädäntöä. Talousvaliokunnan saamassa asiantuntijalausunnossa todetaan, että työntekijöiden osallistumisoikeuksien määräytyminen rekisteröintimaan perusteella voi johtaa tilanteisiin, joissa työntekijöiden oikeuksien kiertämiseksi yhtiön rekisteröintimaaksi valitaan tarkoituksellisesti jokin sellainen jäsenmaa, jonka lainsäädännön mukaan työntekijöiden osallistumisoikeudet ovat heikommat kuin muissa

jäsenmaissa. Komissio on asiantuntijakuulemisen mukaan vakuuttanut, että työehdot määrittyvät jatkossakin työntekomaan perusteella, mutta asetus ei anna tälle riittäviä takeita. Talousvaliokunta toteaa, että jatkoneuvotteluissa Suomen tulee vaikuttaa siihen, että EU Inc. -yhtiön perustaminen ei mahdollista työntekijöiden oikeuksien kaventamista.

Ehdotuksen aikataulu

Komission tavoitteena on, että ehdotuksesta saadaan aikaan neuvottelutulos vuoden 2026 loppuun mennessä. Valiokunta pitää aikataulua erittäin haasteellisena ja katsoo valtioneuvoston tavoin, että asetusehdotuksen valmisteluun ja sen täytäntöönpanoon tulisi varata riittävä aika.

Lopuksi

Talousvaliokunta pitää kannatettavana ehdotuksen tavoitetta edistää yritysten rajat ylittävää toimintaa ja mahdollisuuksia hyödyntää sisämarkkinoita nykyistä paremmin ja näin parantaa eurooppalaisten yritysten kasvumahdollisuuksia ja kilpailukykyä suhteessa niiden keskeisiin kilpailijoihin Euroopan ulkopuolella. Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että tässä lausunnossa esiin tuotuja asetusluonnoksen yksittäisiä ehdotuksia pyritään jatkoneuvotteluissa kehittämään niin, että EU Inc. -yhtiömuodossa toimiminen aidosti sujuvoittaisi erityisesti startup- ja scaleup-yritysten rajat yli tapahtuvaa toimintaa ja rahoituksen saatavuutta. Esitys ei kuitenkaan saa johtaa sellaiseen mahdollisuuteen kiertää rekisteröintimaan perusteella velvoitteita, jotka heikentävät suomalaisten yritysten asemaa.

Valiokunta korostaa, että yritysten liiketoiminnan kasvuun ja kannattavuuteen vaikuttavat muun muassa niiden innovaatiot ja kyky hyödyntää näitä innovaatiota sekä verokohtelu. Yhtiömuodon valintaa koskeva kysymys on näihin verrattuna toissijainen. Valiokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että useaan muuhun EU-maahan verrattuna Suomen kansallinen yhtiöoikeussääntely on erittäin toimiva kokonaisuus ja mahdollistaa samantyyppisiä ratkaisuja, joita EU Inc. -yhtiöitä koskevalla sääntelyllä tavoitellaan. Jos ehdotettu EU Inc. -yhtiömuoto kuitenkin otetaan laajasti käyttöön muissa EU-maissa ja siihen sovellettava sääntely osoittautuu yhtenäiseksi ja toimivaksi, se voi jatkossa olla houkutteleva vaihtoehto myös useille suomalaisille rajat ylittävää toimintaa harjoittaville yrityksille.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Valiokunnan lausunto TaVL 24/2026 vp

Helsingissä 17.6.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Vilhelm Junnila ps
varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Kaisa Garedew ps
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Pertti Hemmilä kok
jäsen Hilkka Kemppi kesk
jäsen Miapetra Kumpula-Natri sd
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Oras Tynkkynen vihr
jäsen Johannes Yrttiaho vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Johanna Rihto-Kekkonen

Eriävä mielipide

Perustelut

Komission esitys Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.) sisältää merkittäviä riskejä erityisesti työntekijöiden oikeuksien sekä harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan näkökulmasta. Esityksellä on heikentävä vaikutus jäsenvaltioiden ja ammattiliittojen kykyyn puolustaa työntekijöiden oikeuksia kansallisella tasolla, varmistaa yritysverotuksen riittävä taso sekä ehkäistä ja puuttua talousrikoksiin.

Komissio esittää uuden EU Inc. -yhtiömuodon käyttöönottoa. Kyseessä olisi nimellisesti startup-yritysten tarpeisiin vastaava eurooppalainen yhtiömuoto, jonka kohdalla niin yhtiön perustaminen kuin sen jälkeiset yhtiöoikeudelliset toimet olisivat hallinnollisesti erittäin kevyitä, keskitettyjä ja pitkälle digitalisoituja. Vaikka uuden kevennetyn hallinnollisen taakan yhtiömuodon on tarkoitus vastata startup-yritysten tarpeisiin, se olisi kuitenkin kaikkien käytettävissä — EU Inc.:in voisi perustaa siis esimerkiksi monikansallinen konserni. Esitys myös mahdollistaa yrityksen perustamisen 48 tunnissa digitaa-lisesti missä tahansa EU-maassa. Yritykseen sovellettaisiin uutta EU:n yhtiöoikeudellista kehystä sekä omavalintaisen rekisteröintimaan sääntöjä todellisen toimintamaan sijaan.

Veronkierto- ja talousrikosriskit kasvavat

Komission esitys kasvattaa veronkierto- ja talousrikosriskejä. Suomen nykytilanteeseen nähden asetusluonnos siirtäisi myöhemmäksi verotettavan tulon syntymisajankohtaa, sillä optiotulojen verotus olisi jatkossa sallittua vasta, kun optioilla hankitut osakkeet myydään. Tämä saattaa jatkossa luoda tilanteita, joissa optiotulojen verotukselta voitaisiin välttyä kokonaan esimerkiksi muuttamalla pois Suomesta ennen osakkeiden myyntiä.

Ehdotettu yhtiömuoto voi myös lisätä riskiä siitä, että sitä hyödynnetään erityisesti rajat ylittävissä talousrikoksissa. Riskiä kasvattavat nopea, 48 tuntiin rajattu rekisteröintimenettely, viranomaisten mahdollisuus vaatia yritykseltä tietoja vain kerran sekä sijoittautumisvapaus muuhun jäsenmaahan kuin tosiasialliseen toimintamaahan. Riittäviä due diligence -toimia ei ehditä viranomaisten toimesta tekemään tai viranomaiset eivät saa kaikkia tarvitsemiaan tietoja. Riski väärinkäytöksissä ja talousrikoksissa hyödynnettävien pöytälaatikkoyhtiöiden perustamiselle ja erilaisille bulvaanijärjestelyille kasvaa merkittävästi. Viranomaisten valvontatyö ja yhteydenpito yritykseen vaikeutuu, kun yhtiön johto ja tosiasiallinen toiminta voivat olla eri jäsenmaassa kuin mihin yhtiö on rekisteröity.

Esitys mahdollistaa shoppailun eri maiden työlainsäädännöllä

Työoikeuden lähtökohta on, että työntekijöihin sovelletaan aina sen maan työlainsäädäntöä, missä he työskentelevät. Komission esitys rikkoo tätä periaatetta. Sen mukaan yritys voitaisiin perustaa ja rekisteröidä digitaalisesti missä tahansa EU:ssa, riippumatta siitä, missä yrityksellä on tosiasiallista toimintaa ja työntekijöitä. Yrityksiin sovellettaisiin uusia yhteisiä EU:n laajuisia

yhtiöoikeudellisia säännöksiä sekä yrityksen itsensä valitseman rekisteröintimaan säännöksiä sen sijaan, että sovellettaisiin sen maan sääntelyä, jossa toiminta tapahtuu. Pahimmassa tapauksessa tämä tarkoittaisi sitä, että Suomessa työskentelevään henkilöön ei enää sovellettaisi Suomen työlainsäädäntöä tai työehtosopimuksia, vaan eril-lisiä, mahdollisesti heikompia EU-tason säädöksiä.

Komission esityksen artikla 12 mukaan EU Inc -yritykseen sovellettavat työntekijöiden osallistumisoikeuksia koskevat säännökset määrittyvät rekisteröintimaan perusteella. Myös artiklaan 4 liittyy vakavia riskejä. Artikla 4 mukaan asiat, joita asetus ei kata, määrittyvät rekisteröintimaan kansallisen lainsäädännön mukaan. Esitys avaisi yrityksille mahdollisuuksia kiertää toimintamaiden työelämänormeja rekisteröitymällä heikomman sääntelyn jäsenmaahan. On olemassa ilmeinen riski siihen, että esitetty yhtiömuoto avaisi mahdollisuuksia työntekijöiden järjestäytymisvapauden ja neuvotteluoikeuden kaltaisia perusoikeuksia turvaavien säännösten kiertämiseen.

Uusi maksukyvyttömyysmenettely heikentää velkojansuojaa

Komission esitykseen sisältyvä maksukyvyttömyysmenettely eroaa olennaisesti Suomen nykyisistä yrityssaneeraus- ja konkurssimenettelyistä. Menettely olisi monella tapaa kevyempi eikä se mahdollistaisi esimerkiksi erillisen pesänhoitajan tai selvitysmiehen määräämistä. Velkojiensuojasta muodostuisi siksi Suomen nykytilannetta heikompi, ja moni talousrikos voisi jäädä kokonaan havaitsematta.

EU Inc. siirtää kustannuksia julkiselle taloudelle

Komission mukaan asetuksen tavoitteena on helpottaa kasvuyritysten kansainvälistymistä ja rajat ylit-tävää yritystoimintaa yksinkertaistamalla yrityksen perustamiseen ja hallinnointiin liittyvää sääntelyä. Komission arvio EU Inc.:in avulla saavutettavasta kustannushyödystä on hyvin maltillinen: hallinnolli-sesta helppoudesta ja esimerkiksi matalammista rekisteröintimaksuista syntyvän säästön arvioidaan yltävän koko EU-alueella vain 328-440 miljoonaan euroon 10 vuoden aikana. Hyöty syntyy pitkälti siitä, että kustannuksia siirtyy yrityksiltä julkisen sektorin kannettavaksi, kun viranomaiset joutuvat tuottamaan palveluita.

Optioiden verotukseen ehdotetut muutokset puolestaan siirtävät verotusta eteenpäin ja pienentävät sitä kautta valtion verotuloja etenkin uudistuksen ensimmäisinä vuosina. Uudistus voisi myös johtaa siihen, että iso osa verotuloista jäisi kokonaan saamatta, jos Suomen mahdollisuuksia verottaa optiotuloja myös maastamuuttotilanteissa ei erikseen turvattaisi. Optiotulojen arvioidaan yltävän Suomessa nykyisellään jopa 405 miljoonaan euroon vuodessa.

Suomen kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa jo nykyisellään yrityksen perustamisen varsin nopeasti ja maltillisilla kustannuksilla. Prosessit ovat jo valmiiksi pitkälti digitalisoituja, ja osin jopa nyt ehdotettua kevyempiä.

Valtioneuvoston tulee pyrkiä korjaamaan ehdotusta niin, että EU inc.-mallin käyttö työoikeudellisten velvoitteiden, sosiaaliturvavastuiden ja verojen kiertämiseen tai talousrikoksiin estetään.

Valiokunnan lausunto TaVL 24/2026 vp
Eriävä mielipide

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 17.6.2026

Johannes Yrttiaho vas